

Turengin työväentalolla Turengin yhteiskoulun
opettajille 15.11.68

Arvoisat Vieraamme

Lausun sos.dem. naistenkin puolesta suuren ilo-
ni ja tunnustuksen Turengin Yhteiskoulun vanhempain-
neuvostolle, jonka aloitteesta tässä vietämme par-
haillaan yhteistä palaveria Turengin Yhteiskoulun
opettajien, johtokunnan ja vanhempainneuvoston sekä
Turengin työväenyhdistyksen johtokunnan ja sen ala-
jaostojen edustajien kanssa. Eipä olisi esim. omana
koulukautenani vuosina 1927-32 tullut tällainen ti-
laisuus kuuloonkaan, että Yhteiskoulun opettajat oli-
sivat vapaaehtoisesti avanneet työväentalon ovia.

Vuonna 1932 oli elämä maassamme poikkeuksellista.
ja elämä heijastui koulueihin ja koululaisiin
Suojeluskuntalaiset tekivät, mitä tahtoivat ja työ-
kansa tutisi pelosta. Esim. kotipitäjässäni Ypäjällä
suojeluskuntalaiset liputtivat valkoisten valtauspäi-
vän muistoksi väkisten myös työväentalon. Allekirjoit-
tanut oli silloin keväällä ¹⁹³² köyhyyden takia pakotet-
tu lopettamaan oppikoulunsa keskikouluun, vaikkei
mihinkään kahteen vuoteen kelvannut edes palkatta har-
jottelijaksi. Aikani kuluksi toimin työväentalolla
mahdollisimman paljon, ohjasin m.m. tyttöjen voim-
telua. Kun menin tällaisiin harjoituksiin edelläsa-
nottuna Ypäjän valtauspäivänä tapasin työväentalon

vahtimestarirouvan itkien kertomassa, että suojeluskuntalaiset olivat häneltä väkisten vieneet yhdistyksen Suomen lipun ja vetäneet sen talon tankoon. Jo 16-vuotiaankin omatunto sanoi, että se on pilkantekoa kun valkosten valtauspäivänä työväentalokin riemuliputtaa. Sen vuoksi vetäisin lipun alas ja vein sen kainalossani kotimökkiimme. Riitoja pelkäävä äitini sanoi, kuinka uskalsit tehdä sellaista? Sanoin, ettei laki myönnä sivullisten menemistä liputtamaan kenenkään tankoa, jos ei itse halua. Eikä sitä lippua kiväärien kanssa tultukaan meiltä enää hakemaan, mutta suojeluskuntalaiset vetivät oman lippunsa työväentalon tankoon ja panivat kovan kiväärivartion vierelle sitä vartioimaan. Seuraavana päivänä kirjoitti Uusi Suomi tapauksesta, että tunnettu kommunistinainen häväissyt Suomen lippua Ypäjällä ja Forssan Yhteiskoulun johtajatar oli kauhuissaan huudahtanut ~~nähdessään~~ ~~kunniessa~~ nimeni lehdessä, että kuinka on Yhteiskoulun seinien sisällä voinut kasvaa sellainen tyttö. Ja kun Forssan Yhteiskoulun vuosijuhlien yhteydessä kerran ^{myöhemmin} vietettiin muistojen iltaa, niin tyhmyyksissäni osallistuin ^{näihin} siihen ja pyysin vapaan sanan aikana puheenvuoroa muistellakseni työläiskodin lap-

sen koulu-aikoja, muttei juhlatoimikunta myöntänyt minulle ollenkaan puheenvuoroa. Tällainen käsitys on minulla yleensä oppikoulujen opettajien ja johtokuntien suhtautumisesta maamme työväestöön ja sieltä jo varhemmin sattumalta opintielle päässeisiin lapsiin. Ei ole ihmettelemistä, etteivät järjestyneitten työläiskotien lapset kovinkaan suurella kaiholla muistele koulujaan. Henki on usein liian selvästi puhaltanut näissä kouluissa tähän saakka vain oikealle ja ihmetellään, ellei kaikkia oppilaita ole onnistuttu aivopesemään näissä kouluissa.

Muistan myöskin aivan selvästi, miten viidennellä luokalla historianopettaja kuvaili vuoden 1918 kapinaa vapaussodaksi ja kertoi ihaille jääkäreistä, jotka tulivat pelastamaan maan. Uskokaa tai älkää, niin silloin jo lapsen mielessäni ajattelin, että hyvä opettaja, ei se asia aivan niin ole, mutta kerro nyt mitä haluat, enhän minä uskalla sinua oikaista. Kasvatusisänäni toiminut enoni oli nim. 18 kuukautta virunut nälkiintyneenä ja mitä kurjimmissä oloissa Hennalan kuuluisilla vankileireillä. Hän oli

monasti kertonut minullekin, minkälaisesti siellä kohdeltiin vankiraukkoja, joista monet menehtyivät nälkään ja kurjuuteen. Siitä historiantunnista saakka opettajan tehtävä on minun mielikuvassani tuntunut vaikealta. Sillä saadakseen kaikkien lasten vilpittömän luottamuksen, tulisi opettajan aina voida valaista ^{esim} historiallisiin tapahtumia monelta kantilta eikä ottaa itse niihin mitään ehdotonta kantaa. Mutta pystyäkseen siihen pitäisi opettajan uskaltaa myös tutkia historiaa paljon laajemmin, mitä esim. seminaarissa tehdään. Pitäisi uskaltaa syventyä sellaisiin teoksiin kuin Y.K.Laineen poliittisen toimittama Suomen/työväenliikkeen historia tai Hannu Soikkasen äskettäin julkaisemaan Suomen työväenliikkeen (~~kaksi-osaiseen~~) historiaan. Kaikkien koulujen käsikirjastoissa tulisi olla myös nämä teokset, mutta ellei esim. Turengin Yhteiskoululla ole, niin kuntamme pääkirjastosta niitä voidaan lainata. Siellä ne ainakin ovat.

Me sosialidemokraattiset naiset kaipaamme myös kotiläheistä, ystävällistä ja auttavaa koulua, jonka opettajat vaivaantuvat paljon enempään, mitä viralliset opetusohjelmat edellyttävät.

Olisimme onnellisia, jos joku opettajista
ollaisi asiakseen toimittajissa
vaivaantuisi yhdessä lapsen vanhempien kanssa
pohtimaan, mitä voitaisi tehdä huonostikin me-
nestyvän lapsen koulutulosten prantamiseksi. Et-
sittäisi yhdessä syitä lapsen huonoon keskitty-
miskykyyn. Meidän mielestämme opettajan virka on
yhä edelleen sellainen, että opettajalta odote-
taan enemmän lasten ja koko yhteiskunnankin ke-
hittämisen hyväksi, mitä opetusohjelmiin määrä-
tyt tunnit *velvoittavat* antaa. Onhan *myöskin* opettajia, jotka
itsekin katsovat velvollisuudekseen *esim.* johtaa jotain
kerhoa tai kuoroa, mutta läheskään kaikki eivät
ilman eri palkkaa jaksa uhrata yhteiseksi hyväk-
si vapaa-ajastaan *enää edes koulun hyväksi* yhtään.

Siinä suhteessa me sosialidemokraattiset
naiset uskallamme pitää lippuamme korkealla,
sillä tuhannet ja tuhannet ovat ne iltojen tun-
nit, jotka olemme itse mielestämme uhranneet
huonompiosaisten hyväksi *pitämällä kokouksiamme*
valmistamalla arpjais-
voittoja tai opiskelemalla Työväen Sivistysliiton
alaisissa opintokerhoissamme, jotta paremmin osai-
simme työskennellä yhteiskunnassa niiden hyväksi,
jotka yhä tarvitsevat toisten tukea monessa asi-
Emme mikään joutilaisuuden vuoksi
assa *parjertöissämme aikoomme kuluuta*

Viime vuosina olemme suorittaneet m.m. seuraavanlaisia *kirjallisia opinto-* kursseja: Laaduntarkkailu, Olen aikamme nainen, Miten valtiolaivaamme ohjataan, Suomen kaunokirjallisuus ja meidän kuntamme. — Meitä kuuluu parhaillaan Turengin ty:n Naisjaostoon vain 35 jäsentä, vaikka alueellamme asuu yli 1000 täysikasvuista naista, joista ainakin yli puolta luulisi kiinnostava samat pulmat, joiden ratkaisemiseksi me yritämme työskennellä. *Attaisimme mielellämme lisää uusia jäseniä* Puheenjohtajamme toimi lähes 30 vuotta, eli niin kauan kuin sos. dem. puolueessa pysyi, kansanedustaja Aino Malkamäki ja allekirjoittanut *vaikkuin* vuodesta 1959. Toimimme melko itsenäisesti ilman *vaikkuin* vuokraa tässä Turengin työväentalossa. Eikä meillä ole *yhdistyksen* ~~noiden~~ miesten suhteen ollut valittamista, sillä kyllä he yleensä ovat antaneet meidän esityksillemme täyden arvon. Mutta, ellei tätä naisjaostoa olisi, niin olen varma, ettei Janakkalan valtuustossa olisi kuutta sos. dem. naista, niinkuin ensi vuoden alusta tulee olemaan. Se merkitsee sitä, että voimme Janakkalassa sosialidemokraattien järjestökoneistossa *vaikkuin* vaatia puolet kaikista *luottamusmiehes-* paikoistamme naisille, jos itse haluamme, koska kansa on vaaleissa *estonut* antanut juuri tässäkin mielessä kannatuksensa meille.

mujos

Olemme tässä naisjaostossa jatkuvasti etsineet *Syytä tai syytä* *miksi eivät* vikaa siihen, etteivät oppineet naiset, oppineiden miesten tavoin, halua tulla mukaan sos. dem. puolueeseen, vaikka *suurelta osalta* *ahateemisen* monet ovat saaneet koulutuksensa niiden toimenpiteitten *turvin tai* ansiosta, joita voimakkaimmin ovat valtiossa olleet *aior kymmeneen ajai* ajamassa sosialidemokraatit. Emme ole uskaltaneet epäillä, että niissä oppineissa naisissa, jotka työtämme karttavat, ikäänkuin se kuuluisi vain joillekin *rasvanahkaisuille kullen* siivoojille tai puotipuksuille, olisi *ajatusmaailmassaan* omassa näkökulmassaan mitään vikaa. Uskomme, että suurin *Syy* *is. dem.* *kiitteenkin* *opettajain* *Yhtäältä* *Wäitettiin, ettei ole aikaa järjestötoiminnalle!* *kin* *noidenkin* *jonkun* *mel* *aktiivisia* *vain* *vaimoja.* *peläten* *vaimoja.* *halu-* *aisi osia vaihtaa-* *peläten* *vaimoja.*

